

Právnické vzdělávání za socialismu. Kolokvium s pamětníky přibližující fungování Právnické fakulty UJEP v Brně v období socialismu

V úterý dne 19. dubna 2022 se v zasedací místnosti Právnické fakulty Masarykovy univerzity konala poněkud netradiční akce uskutečněná u příležitosti připomenutí dosažení životního jubilea sedmdesáti let tří významných moravských právních historiků prof. JUDr. Ladislava Vojáčka, CSc., doc. JUDr. Karla Schelleho, CSc. a doc. JUDr. Jiřího Libora Bílého, Ph.D., Eq.M. Katedra dějin státu a práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity ve spolupráci s Evropskou společností pro právní dějiny, z. s., zorganizovala kolokvium, jehož tématem bylo právnické vzdělání v období socialismu, které přítomným přiblížili pamětníci spojení s brněnskou právnickou fakultou. Vedle jubilantů se kolokvia s příspěvky zúčastnili i emeritní děkan prof. JUDr. Eduard Vlček, CSc., prof. Ing. Ivan Vágner, CSc., MBA, doc. JUDr. Josef Kuchta, CSc. a Věra Ištvanová. Do následné diskuze se dále zapojili také členové brněnské Katedry dějin státu a práva a další hosté z právněhistorických kateder z Plzně, Olomouce, Bratislavy a Trnavy. Toto kolokvium tak pomyslně zakončilo sérii videí s pamětníky mapující historii brněnské právnické fakulty v sedmdesátých a osmdesátých letech, která jsou dostupná na YouTube kanálu Právnické fakulty MU a které pro širokou veřejnou připravila právě tamější katedra dějin.

Úvodem celého kolokvia přivítal všechny přítomné vedoucí Katedry dějin státu a práva doc. JUDr. Jaromír Tauchen, Ph.D., LL.M., který následně celé kolokvium moderoval ve volně vymezených blocích. K tématům jednotlivých bloků pak probíhala neformální diskuse přítomných pamětníků, kteří ji obohacovali svými osobními, a nutno poznamenat často také humornými vzpomínkami.

Spojení „humornými vzpomínkami“ v předchozím odstavci není použito pejorativně, nýbrž jako zestručňující vyjádření podmínek, se kterými se tehdejší obnovená brněnská právnická fakulta sídlící na někdejší náměstí 25. února (dnešním Zelném trhu) musela potýkat, resp. se kterými se museli potýkat tehdejší učitelé a studenti. Jednalo se především o přednášky v prostorech brněnských kin a divadel, které byly pro výuku naprosto nevhodné. Současník naslouchá těmto vzpomínkám poněkud nevěřičně, neboť takové podmínky jsou z dnešního pohledu, stručně řečeno, nepředstavitelné. Nakonec i emeritní děkan E. Vlček tyto prostory označil za „ironii na vysokoškolské přednášení“.

Co se samotné výuky práva týče, z příspěvků pamětníků vyplynulo, že se v obecném měřítku odlišovala celkem diametrálně. Ačkoliv se stejně jako dnes vyučovalo na základě schváleného studijního programu, byly v rámci tehdejšího výukového plánu zařazeny i čtyři marxistické disciplíny, což je samozřejmě dobové specifikum. Odlišné oproti dnešku

bylo i rozdělení studentů, kteří spolu studovali v rámci homogenních skupin prakticky po celou dobu svého studia, a proto se také navzájem dobře znali.

Jak bylo naznačeno v předchozím odstavci, projevovala se dobová ideologická specifika nejen ve výuce samotné, ale i v dalších aktivitách, jako byla například účast na chmelových brigádách. Zahraniční pobyty bylo možné absolvovat i v období socialismu, na což pamětníci zavzpomínali a připojili své zážitky ze socialistického Polska či Sovětského svazu.

Celkově z vystoupení jednotlivých pamětníků shodně vyplývala jakási nostalgie po tehdejší atmosféře mezi pedagogy a studenty, a to nikoliv po atmosféře ve smyslu ideologicky protknutého vyučování, nýbrž po atmosféře neanonymní, více lidské, přátelštější, přesto se vzájemnou úctou a respektem jednotlivců mezi sebou. V tomto ohledu by jistě nebylo od věci se takovouto výukou inspirovat, totiž nebýt tolik anonymní a formální. Na druhou stranu je otázkou, zda je to v kontextu dnešní podoby studia vůbec realizovatelné.

Lze uvést, že je v zásadě velmi přínosné, že se takovéto akce pořádají k zvěčnění vzpomínek těch, kteří se podíleli na vzniku a vývoji znovuobnovené brněnské právnické fakulty, byť byla součástí jiné univerzity a v jiné době. Nakonec tato fakulta odchovala mnoho stávajících výborných pedagogů současné právnické fakulty sídlící na Veveří, nepočítaje mnohé další odborníky teorie i praxe. Setkání podněcuje k uvědomění si toho, jakým způsobem se výuka na brněnských právech posunula. Na úplný závěr nezbyvá než popřát jubilantům hodně štěstí, pevné zdraví, a ještě mnoho publikačních počínů do dalších let.

Jan Kabát

doi: 10.14712/2464689X.2022.48